

Čtvrtek, 31. května 2018

P8_TA(2018)0232

Obránci práv žen v Saúdské Arábii

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 31. května 2018 o situaci obránců práv žen v Saúdské Arábii (2018/2712(RSP))

(2020/C 76/15)

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Saúdské Arábii, zejména na usnesení ze dne 11. března 2014 o Saúdské Arábii, jejích vztazích s EU a její úloze na Blízkém východě a v severní Africe ⁽¹⁾, usnesení ze dne 12. února 2015 o případu Ráífa Badawího ⁽²⁾ a usnesení ze dne 8. října 2015 o případu Alího Mohameda an-Nimra ⁽³⁾;
- s ohledem na udělení Sacharovovy ceny za svobodu myšlení a projevu saúdskému bloggerovi Ráífovi Badawímu v roce 2015;
- s ohledem na stanovisko mluvčí vysokého komisaře OSN pro lidská práva ze dne 29. května 2018 k nedávným zatčením v Saúdské Arábii, včetně svěvolného zadržení a zmizení Nawáfa Talála Rašída, prince z dynastie ar-Rašíd a syna nedávno zesnulého básníka Nawáfa Talála bin Abdulazíze ar-Rašída, aniž by proběhl řádný proces;
- s ohledem na stanovisko Úřadu pro státní bezpečnost Saúdské Arábie ze dne 18. května 2018 k zatčení sedmi podezřelých osob;
- s ohledem na nový návrh zákona, který staví obtěžování mimo zákon a který byl dne 28. května 2018 schválen Poradním shromážděním Saúdské Arábie;
- s ohledem na to, jaký dopad na lidská práva mají na domácí i regionální úrovni sankce uvalené Saúdskou Arábií a dalšími zeměmi na Katar, a s ohledem na zprávu o dopadu krize v Perském zálivu na lidská práva, kterou v prosinci 2017 vydal Úřad vysokého komisaře OSN pro lidská práva;
- s ohledem na členství Saúdské Arábie v Radě OSN pro lidská práva a v Komisi OSN pro postavení žen, jakož i na její budoucí členství ve výkonné radě tohoto orgánu, které započne v lednu 2019,
- s ohledem na projev komisaře Christose Stylianidese, který jménem místopředsedkyně Komise, vysoké představitelky Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku pronesl při debatě v Evropském parlamentu dne 4. července 2017 v reakci na zvolení Saúdské Arábie za člena Komise OSN pro postavení žen,
- s ohledem na závěrečné připomínky Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen ze dne 9. března 2018 ke sloučené třetí a čtvrté pravidelné zprávě o Saúdské Arábii ⁽⁴⁾,
- s ohledem na zprávu o Saúdské Arábii, která byla na 69. zasedání Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen dne 7. března 2018 společně předložena nevládní organizací ALQST, Centrem pro lidská práva v regionu Perského zálivu a Mezinárodní federací pro lidská práva;
- s ohledem na Úmluvu o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW),
- s ohledem na Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966,
- s ohledem na Mezinárodní pakt o hospodářských, sociálních a kulturních právech z roku 1966,
- s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv z roku 1948,

⁽¹⁾ Úř. věst. C 378, 9.11.2017, s. 64.

⁽²⁾ Úř. věst. C 310, 25.8.2016, s. 29.

⁽³⁾ Úř. věst. C 349, 17.10.2017, s. 34.

⁽⁴⁾ CEDAW/C/SAU/CO/3-4.

Čtvrtek, 31. května 2018

— s ohledem na obecné zásady EU týkající se obránců lidských práv,

— s ohledem na čl. 135 odst. 5 a čl. 123 odst. 4 jednacího řádu,

- A. vzhledem k tomu, že od 15. května 2018 bylo saúdskými orgány zadrženo sedm žen (Ludžajn al-Hadlúl, Á'íša al-Mána'a, Madíha al-Adžrúš, Ímán an-Nafdžán, Azíza al-Júsuf, Hissa aš-Šajch, Walá'a aš-Šubbár) a čtyři muži (Ibráhím Fahd an-Nafdžán, Ibráhím al-Mudajmígh, Muhammad ar-Rabí'a a Abdulazíz al-Miš'al) za to, že se jejich manželky angažovaly ve prospěch práv žen; vzhledem k tomu, že zatčení obránci lidských práv byli od té doby obviněni z podpory činnosti zahraničních kruhů, náboru osob zastávajících významné vládní funkce a z poskytování peněžních prostředků těmto kruhům s cílem destabilizovat království; vzhledem k tomu, že tito aktivisté jsou známí díky svým kampaním proti zákazu řízení vozidel ženami a ve prospěch zrušení systému mužského poručenství; vzhledem k tomu, že byli zatčeni před očekávaným zrušením zákazu řízení vozidel ženami dne 24. června 2018;
- B. vzhledem k tomu, že Madíha al-Adžrúš, Walá'a aš-Šubbár, Á'íša al-Mána'a a Hissa aš-Šajch byly údajně propuštěny dne 24. května 2018;
- C. vzhledem k tomu, že případ Ludžajny al-Hadlúlové je zvláště znepokojující, neboť byla proti své vůli převezena z Abú Dhabí do Saúdské Arábie v březnu 2018 poté, co se zúčastnila zasedání Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen zaměřeného na přezkum situace v Saúdské Arábii; vzhledem k tomu, že se na ni až do jejího nedávného zatčení vztahoval zákaz cestování a že je nyní údajně spolu s dalšími aktivisty držena v izolaci;
- D. vzhledem k tomu, že v Saúdské Arábii platí jedna z nejpřísnějších omezení dopadajících na ženy navzdory nedávným vládním reformám, které jsou zaměřeny na posílení práv žen v zaměstnání; vzhledem k tomu, že saúdský politický a sociální systém zůstává nedemokratický a diskriminační, činí z žen občany druhé kategorie, nepovoluje svobodu víry a vyznání, závažným způsobem znevýhodňuje početné zahraniční pracovníky v zemi a tvrdě potlačuje veškeré projevy nesouhlasu;
- E. vzhledem k tomu, že vyšetřování uvedeného případu stále probíhá a že je obtížné se dostat k informacím o zatčeních z toho důvodu, že saúdské orgány uvolňují informace jen omezeně;
- F. vzhledem k tomu, že dne 25. května 2018 saúdské orgány zadržely předního obránce lidských práv Muhammada al-Badžádího, zakládajícího člena zakázané Saúdské asociace pro občanská a politická práva, která bezpečnostní složky obvinila ze zneužívání své pravomoci;
- G. vzhledem k tomu, že během několika dní od zadržení lidskoprávních aktivistů proti nim zahájily sdělovací prostředky napojené na vládu a platformy sociálních médií útočnou očerňující kampaň a označily je za „zrádce“, kteří představují hrozbu pro bezpečnost státu; vzhledem k tomu, že odborníci jsou přesvědčeni o tom, že pomlouvácká kampaň, která se nyní proti těmto obráncům lidských práv vede, poukazuje na záměr uložit těmto osobám potenciálně velmi přísné tresty;
- H. vzhledem k tomu, že saúdská společnost se postupně, ale nepřetržitě mění a že saúdské orgány přijaly několik opatření s cílem posílit náležité uznání žen jako rovnoprávných občanů, například tím, že jim bylo uděleno právo hlasovat v obecních volbách, umožněn přístup do Poradního shromáždění Saúdské Arábie a Národní Rady pro lidská práva, povoleno řídit vozidla a že jim byly zpřístupněny veřejné sportovní události;
- I. vzhledem k tomu, že reformní program Víze 2030 přinášející hospodářskou a společenskou přeměnu země na základě posílení postavení žen by měl být skutečnou příležitostí pro saúdské ženy zajistit si svou legální emancipaci, což je zcela nezbytné pro to, aby plně požívaly svých práv na základě úmluvy CEDAW; vzhledem k tomu, že nedávná vlna zatýkání obránců práv žen se ovšem zdá být v rozporu s uvedeným záměrem a může od reformního programu odvádět pozornost;
- J. vzhledem k tomu, že saúdský korunní princ Mohamed bin Salmán ál-Saúd poskytl verbální podporu reformám ve prospěch práv žen, zejména během své cesty po Evropě a Spojených státech, avšak tyto reformy byly doposud omezené a systém mužského poručenství, který představuje nejzávažnější překážku v uplatňování práv žen, zůstává z větší části nedotčený; vzhledem k tomu, že navíc přihlížel rozsáhlému zákroku proti předním aktivistům, právníkům a obráncům lidských práv, který se vysupňoval od té doby, co korunní princ začal upevňovat svou moc nad bezpečnostními orgány země;

Čtvrtek, 31. května 2018

- K. vzhledem k tomu, že v Saúdské Arábii platí řada diskriminačních zákonů, především předpisy upravující osobní status, postavení migrujících pracovníků, zákoník o postavení osob, zákoník práce, zákon o státní příslušnosti a systém mužského poručenství, jenž svolením mužského poručníka podmiňuje možnost žen požívat většiny práv, která jim zaručuje úmluva CEDAW;
- L. vzhledem k tomu, že Saúdská Arábie má aktivní komunitu on-line obránců lidských práv a nejvyšší počet uživatelů sítě Twitter na Blízkém východě; vzhledem k tomu, že Saúdská Arábie se nachází na seznamu „nepřátel internetu“, který vypracovala organizace Reportéři bez hranic, a to kvůli cenzuře saúdských médií a internetu a postihu těch, kdo kritizují vládu či náboženství; vzhledem k tomu, že svoboda slova a svoboda tisku a sdělovacích prostředků, ať on-line, či off-line, jsou klíčovou podmínkou a katalyzátorem demokratizace a reforem i zásadním prostředkem ke kontrole moci; vzhledem k tomu, že laureát Sacharovovy ceny za rok 2015 Ráif Badawí je stále vězněn za pokojné vyjádření svých názorů;
- M. vzhledem k tomu, že hodnota indexu lidského rozvoje měřeného OSN činí u Saúdské Arábie 0.847 za rok 2015, což ji řadí na 38. místo ze 188 zemí a oblastí; vzhledem k tomu, že hodnota indexu rovnosti pohlaví měřeného OSN činí u Saúdské Arábie 0.257, což ji řadí na 50. Místo ze 159 zemí v přehledu za rok 2015; vzhledem k tomu, že ve zprávě Světového ekonomického fóra o genderových rozdílech ve světě za rok 2017 se Saúdská Arábie umístila na 138. místě ze 144 zemí;
- N. vzhledem k tomu, že obecná výhrada Saúdské Arábie vůči úmluvě CEDAW je podle Výboru OSN pro odstranění diskriminace žen neslučitelná s cílem a účelem této úmluvy a podle jejího článku 28 nepřijatelná; vzhledem k tomu, že Saúdská Arábie v roce 2013, kdy se úspěšně ucházela o členství v Radě OSN pro lidská práva, oficiálně přislíbila, že se bude „při prosazování a ochraně lidských práv řídit těmi nejvyššími měřítky“;
1. vyzývá saúdské orgány, aby upustily od všech forem obtěžování, včetně na soudní rovině, kterým jsou vystaveni paní Ímán an-Nafdzán, paní Azíza al-Júsuf, paní Ludžajn al-Hadlúl, paní Á'íša al-Mána'a, paní Madíha al-Adžrúš, paní Hissa aš-Sajch, paní Walá'a aš-Šubbár, paní Muhammad ar-Rab'á, paní Ibráhím al-Mudajmígh a všichni ostatní obránci lidských práv v zemi, aby mohli pokračovat ve své práci bez zbytečných překážek a bez obav z odvetných opatření;
 2. odsuzuje Saúdskou Arábii za pokračující útisk obránců lidských práv, včetně osob, které se zastávají práv žen, což snižuje věrohodnost tamního reformního procesu; vyzývá vládu Saúdské Arábie, aby okamžitě a bezpodmínečně propustila všechny obránce lidských práv a ostatní vězně svědomí, kteří byli zadrženi a odsouzeni pouze za využití svého práva na svobodu projevu a za pokojnou práci v oblasti lidských práv; kritizuje pokračující a systematickou diskriminaci žen a dívek v Saúdské Arábii;
 3. vyjadřuje uznání saúdským ženám a obráncům ženských práv, kteří usilují o ukončení všech forem nespravedlivého a diskriminačního zacházení a bojují za dodržování lidských práv navzdory problémům, které jim to přinášejí;
 4. vítá příslib, že v rámci programu Vize 2030 bude zrušen zákaz řízení pro ženy na území království;
 5. zdůrazňuje, že se všemi zadrženými osobami, i s obránci lidských práv, musí být ve vazbě zacházeno v souladu s podmínkami stanovenými v Souboru zásad pro ochranu všech zadržovaných či vězněných osob, který byl přijat rezolucí Valného shromáždění OSN 43/173 dne 9. prosince 1988;
 6. konstatuje, že mezinárodní automobilové společnosti, zejména společnosti se sídlem v EU, již s výhledem na zrušení uvedeného zákazu rozběhly reklamní kampaně zaměřené na ženy;
 7. je hluboce znepokojen rozměrem násilí, které je v Saúdské Arábii páčeno na základě pohlaví a které z velké části není ohlašováno ani zdokumentováno, a skutečností, že toto násilí bývá ospravedlňováno potřebou naučit ženy kázní v mužském poručenství; naléhá na saúdské orgány, aby přijaly komplexní soubor právních předpisů, který přesně vymezí všechny formy násilí páchaného na ženách na základě pohlaví, zejména znásilnění, včetně znásilnění v manželském svazku, sexuální útoku a sexuální obtěžování, a postavily je mimo zákon a aby odstranily všechny překážky, které ženám brání v přístupu ke spravedlnosti;
 8. je zděšen existencí systému mužského poručenství, kdy v řadě oblastí – mj. pro cesty do zahraničí, přístup ke zdravotnickým službám, výběr místa bydliště, sňatek, podávání stížností u justičních orgánů, odchod ze státních zařízení pro zneužívané ženy a propuštění z vazebních zařízení – se stále očekává souhlas mužského poručníka; zdůrazňuje, že tento systém odráží hluboce zakořeněný patriarchální systém, který tuto zemi stále ovládá;

Čtvrtek, 31. května 2018

9. vyzývá saúdské orgány, aby přezkoumaly zákon o sdruženích a nadacích z prosince 2015 tak, aby aktivistkám umožňoval sdružovat se a svobodně a nezávisle pracovat bez zbytečného vměšování úřadů; taktéž naléhá na revizi protiteroristického zákona, zákona o potírání kyberkriminality a zákona o tisku a publikacích, které jsou opakovaně zneužívány k pronásledování obránců lidských práv, jakož i revizi všech diskriminačních ustanovení v právním systému;

10. vyzývá saúdské orgány, aby ratifikovaly Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, stáhly výhradu vůči úmluvě CEDAW a ratifikovaly její opční protokol, aby ženy mohly plně požívat práva zakotvená v Úmluvě, aby bylo skoncováno s dětskými a vynucenými sňatky a aby byla zrušena závazná pravidla oblékání pro ženy; naléhá na Saúdskou Arábii, aby rozšířila stálé pozvání k návštěvě země na všechny zástupce zvláštních postupů Rady OSN pro lidská práva;

11. vyzývá saúdské orgány, aby povolily nezávislý tisk a sdělovací prostředky a aby všem obyvatelům Saúdské Arábie zajistily svobodu projevu, sdružování a pokojného shromažďování; odsuzuje represe obránců lidských práv a účastníků pokojných demonstrací; zdůrazňuje, že pokojné kampaně za dodržování základních zákonných práv či vyjadřování kritických připomínek prostřednictvím sociálních médií jsou projevy nezadatelného práva; vyzývá saúdské orgány, aby zrušily omezení, která obráncům lidských práv zakazují vystupovat na sociálních sítích a v mezinárodních sdělovacích prostředcích;

12. připomíná, že Saúdská Arábie byla s podporou některých členských států zvolena členem Komise OSN pro postavení žen;

13. žádá místopředsdkyni Komise, vysokou představitelku, Evropskou službu pro vnější činnost (ESVČ) a členské státy, aby zajistily plné uplatňování obecných zásad EU týkajících se ochránců lidských práv a zvýšily ochranu a podporu obránců lidských práv, zejména obránců zasazujících se o práva žen;

14. vyzývá EU, aby na příštím zasedání Rady OSN pro lidská práva předložila rezoluci o situaci obránců lidských práv v Saúdské Arábii; vyzývá EU, aby na půdě Rady OSN pro lidská práva a Komise OSN pro postavení žen poukázala na problematické členství států s neuspokojivým stavem lidských práv, včetně práv žen a rovnosti pohlaví; vyzývá členské státy, aby v Radě OSN pro lidská práva navrhla jmenovat zvláštního zpravodaje pro lidská práva v Saúdské Arábii;

15. vyzývá EU, aby jako stálý bod jednání na výročních summitech EU a Rady pro spolupráci v Zálivu i na jiných dvoustranných a mnohostranných fórech zařadila diskusi o lidských právech, zejména pak diskusi o situaci obránců práv žen; vyzývá Radu, aby zvážila přijetí cílených sankcí vůči osobám, které jsou odpovědné za hrubé porušování lidských práv; konstatuje, že podle pravidel pro udělování ceny Chaillot za prosazování lidských práv v regionu Rady pro spolupráci v Zálivu lze podávat přihlášky pouze pro osoby, které mají zákonnou registraci a „konstruktivně spolupracují s orgány“;

16. vyzývá ESVČ a Komisi, aby aktivně podporovaly sdružení občanské společnosti a jednotlivce, kteří se v Saúdské Arábii zasazují o obranu lidských práv, mj. aby organizovaly návštěvy ve vězeních, sledovaly soudní procesy a vydávaly veřejná prohlášení;

17. naléhá na místopředsdkyni Komise, vysokou představitelku, ESVČ a členské státy, aby pokračovaly v dialogu se Saúdskou Arábií o lidských právech, základních svobodách a její znepokojující roli v regionu; prohlašuje, že je připraven vést se saúdskými orgány i poslanci konstruktivní a otevřený dialog o dodržování mezinárodních závazků Saúdské Arábie na poli lidských práv; vyzývá k výměně odborných znalostí o justičních a právních otázkách s cílem posílit ochranu práv jednotlivců v Saúdské Arábii;

18. vyzývá saúdské orgány, aby zastavily další bičování Ráifa Badawího a aby ho neprodleně a bezpodmínečně propustily, neboť je považován za vězně svědomí, který byl zadržen a odsouzen pouze proto, že uplatnil své právo na svobodu projevu; vyzývá EU, aby na jeho případ upozorňovala na všech případných schůzkách na vysoké úrovni;

19. žádá saúdské orgány, aby okamžitě zavedly moratorium na používání trestu smrti, které by bylo prvním krokem na cestě k jeho úplnému zrušení; žádá, aby byly přezkoumány všechny rozsudky trestu smrti, aby bylo zaručeno, že všechny soudní procesy probíhaly podle mezinárodních standardů;

Čtvrtek, 31. května 2018

20. vyzývá saúdské orgány, aby přestaly podněcovat k nenávisti a diskriminaci náboženských menšin a všech ostatních skupin a osob, jejichž práva jsou porušována Saúdskou Arábií, včetně státních příslušníků zemí z jiných světových regionů;

21. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, místopředsdkyni Komise, vysoké představitelce Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropské službě pro vnější činnost, generálnímu tajemníkovi OSN, vysokému komisaři OSN pro lidská práva, Komisi OSN pro postavení žen, Radě OSN pro lidská práva, Jeho Veličenstvu králi Salmánovi bin Abd al-Azízovi Ál Saúдови a korunnímu princi Muhammadovi bin Salmánovi Ál Saúдови, vládě Království Saúdské Arábie a generálnímu tajemníkovi Střediska pro národní dialog Království Saúdské Arábie;
